

Sayın Başkan
EDU'nun Sayın Üyeleri

19.9.1986
Saat 20.00'ye kadar
Ambargoludur.

Herşeyden önce, Parti Liderleri Konferansı'na katılmam ve bu seçkin topluluğa hitap etmem için yapılan davetten dolayı Dr. Mock ve Avrupa Demokratik Birliğine candan teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Bu toplantıya katılan ilk Türk Parti Lideri ve Başbakanı olmak benim için bir mazhariyettir. Ayrıca, mükemmel organizasyonu ve gösterdiği sıcak misafirperverlikten dolayı evsahibi ülkeye de derin takdir hislerimi belirtmeliyim.

Bilindiği gibi, Viyana Türkler için yabancı bir şehir değildir. İki kez kapılarına kadar gelmişizdir. O günlerin ardından, önce Habsburg'lar sonra da Romanov'lar Avrupa'nın bu bölgesinin tarihini yaratmak için Osmanlılara katılmışlardır. Artık bu dönemin geride kaldığına memnunum. Zira şimdi, aynı değerleri ve idealleri paylaştığımız dostlarımızla biraradayız.

Osmanlılar sanayi devrimine ulaşamamışlardı. Sonuçlarını biliyoruz. Bizim bu kere "Piyasa Devrimi"ni yakalamaya muvaffak olduğumuzu düşünüyorum. Bu konuda önemli olan husus, genel olarak dünyada ve özel olarak da Türkiye'de "Piyasa Devrimi"ne yol açan sebeplerdir.

Ülkemizde biri sosyal demokrat diğeri muhafazakar, iki ana siyasi parti bulunmaktaydı. Konuşmalarındaki temel farklılıklara rağmen her iki parti de hemen hemen aynı popülist politikaları uyguluyorlardı. Her ikisi de pazar ekonomisine geniş müdahalelerde bulunuyor ve kamu iktisadi kuruluşlarını ekonominin itici gücü olarak kullanıyorlardı.

./..

Tarihleri (1/1/86)

(T)

Biz anladığımız kadarıyla Cumhuriyet dönemi "ulusal ekonomisi" yaklaşımının tarihe nobel ödülü tezi. iflas ettiği savı.

...

TÜRKİYE SOSYAL DEMOKRATİK PARTİSİ

Sosyal politikaları, ekonominin taşıyamıyacağı kadar yüksek tarım destekleme fiyatlarını ve işçi ücretlerini içermekteydi. İçe dönük ekonomi, ithal ikamesine dayanmaktaydı. Fertler herşeyi devlet babadan bekleyen pasif kişilere dönmüştü. Söz sanatında daha becerikli olan sosyal demokratlar yavaş yavaş başarı kazandılar. Aldıkları oyların oranı % 40'ı aştı. Yaklaşık on sene boyunca büyük şehirlerdeki belediye seçimlerini kazandılar. Bununla birlikte daima istismar ettikleri şehirlerdeki fakir halk için hiçbir şey yapmadılar.

Her iki partinin yaşadıkları balavı arka arkaya gelen iki petrol krizinin çalkantıları arasında sona ermiştir.

Ekonominin dizginlerini biz ele aldık ve serbest pazar ekonomisini tesis etmeye başladık. Dış ticareti ve döviz rejimini serbestleştirdik, kotaları ve kısıtlamaları kaldırdık. Fiyat kontrollerini ve devlet sübvansiyonlarını reddettik. Canlı bir özelleştirme süreci başlattık ve devlet tekellerine son verdik. Vergi sistemini basitleştirdik ve bir çok vergi oranlarında indirim yaptık. Doğrudan yabancı yatırımları büyük ölçüde teşvik ettik.

Tabii ki bu acı bir reçeteydi. Başlangıçta halka kabul ettirmek hemen hemen imkansız görünüyordu. Fakat halkımız, serbest-pazar felsefesini beklenenden çok daha kolay benimsedi. Seçim kampanyası sırasında sadece zor günler vaaddettik. Kasım 1983'de büyük bir farkla iktidara getirildik. Böylece, uyguladığımız politika genel tasvip görmüş oldu. Öte yandan, mahalli seçimlerde yaklaşık bütün önemli belediyeleri kazandık.

./...

gıcaçkte ne
derece
serbest
ayrısız kuralın
uygulandı?
{gözetken holdingle}

Bu ekonomik
reçeteyle
80 rejiminin
birbirine bağlılığı
haliyle es geçilmiştir

TÜRKİYE SOSYAL İKTİSADİ ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Geleneksel işçi bölgelerinde dahi en yüksek oyu biz aldık. Seçmenlerden aldığımız yetki ile programımızı tam olarak uyguladık. Kısa zamanda, politikamızın meyvelerini topladık.

Hükümetin müdahalesi azalıp ferdin kaabiliyetleri ortaya çıkınca ekonomi, derhal yeniden dengesine ve dinamizmine kavuştu. Karaborsa ortadan kalktı. Gemi azıya almış enflasyon hızı geriledi. İhracat 6 yılda dört misli arttı, terkibi değişti ve aynı devrede, sınaî ürünlerin payı % 25'den % 75'e yükseldi. Türk ekonomisi OECD ülkeleri içinde en yüksek büyüme hızına kavuştu ve Türkiye dünyadaki en son sanayileşen gelişme yolunda ülke oldu. Bütün bunların, ikinci petrol krizinden hemen sonra daralan ve aşırı koruyuculuğa kapılan dünya ekonomik düzeni içinde başarıldığına dikkatinizi çekmek isterim. Bu suretle dünyaya, serbest-pazar ekonomisinin gelişen ülkelerde olumsuz şartlar altında dahi başarıyla uygulandığını ve örneğimizin evrensel bir değeri olduğunu isbat ettik. Şimdi, birçok gelişen ülke bizim modelimizden yararlanmaktadır.

Tabii ki bütün bunlar, sosyalist ekonomiye nisbetle bünyevi değişiklikler yapılmasını çok daha kolaylaştıran serbest pazar ekonomisinin mezzetleridir. Filhakika, sosyalist ülkelerin ve sosyal demokratik rejimlerin büyük ölçüde başarısızlığa uğradığı nokta da budur. Ancak şurası da bir gerçek ki, piyasaların serbestçe işlemlerini ihmal ederek bünyevi dengesizliklere sebebiyet verenler de kendileri olmuştur.

Ekonomik kriz karşısında hareketsiz kalan sosyal demokratlar, bizlere sosyal adalet açısından tenkitler yöneltmişlerdir. Türk deneyiminin önemli bir vechesi de

sosyal politikalara ehemmiyet vermesidir. Demokratik bir toplumda sosyal boyutu olmayan programın uygulanamayacağı bir gerçektir. Ben, bizim sosyal adalet anlayışımızın sosyal demokratlarınkinden daha üstün olduğuna inanıyorum. Bu anlayışımız, sosyal açıdan daha etkin, ekonomik açıdan yükü daha az, hatta yararlıdır.

Bizde , hükümetin ferde gerekli asgari ölçüde sosyal destek sağlamasından yanayız. Ancak, bunu sosyalizmde olduğu gibi ferdi teşebbüsün köreltilmesi bahasına arzu etmiyoruz.

Bizce, genel eğitim ve adil rekabet yoluyla fırsat eşitliği sağlanması şartıyla ferdi teşebbüs, ekonomik kalkınmanın temelidir.

Devlet, aile ve toplum dayanışmasının yerine geçemez. Devlet yardımı, fakirlere uzanan dost ellerin yerini almamalıdır. Bu bakımdan, değerlerimizin önceliklerini iyi belirlemeliyiz. Devletin dini ve ahlaki görev ifa edemeyeceğine inanıyoruz. Devletin yerine getirecek daha laik görevleri vardır. Biz bunu Türkiye'de başardık.

- Geniş bağımsız kaynaklarla bir sosyal dayanışma fonu kurulmuş ve mahalli kuruluşlar bunları fakirler için kullanmaya yetkili kılınmıştır.

- Ayrıca, belediyelere ve mahalli makamlara ek kaynaklar sağlanmış ve karar alma yetkisi verilmiştir. Bu kuruluşların kamu gelirlerindeki payları % 7'den % 11'in üstüne çıkmıştır. Şimdi kasaba ve şehirler modernleştirilmekte ve şehirdeki fakir kesime yardım edilmektedir. Bu, gerçek

% 50 yi esas hediye
faizleriyle biriktirmekle için
hangi fırsat esitliği?

Ayrıca, Gelir dağılımı,
mahalli midir?

TÜRKİYE SOSYAL İKTİSADİ AKIŞTIRMA VE FAZLA

bir reformdur. Biz, asırlardan beri gelen merkeziyetçi eğilimleri tersyüz ettik.

- Geniş bir sosyal konut programı başlattık. Gerekli para, daha önce sigara gibi kaçak olarak ülkeye giren lüks maddelerin ithaline konan vergilerden sağlanmaktadır. Şimdi yılda 100.000 konut inşa etmekteyiz.

- Bir vergi iadesi sistemi getirdik. Bu sistemle fakirlere destek sağlıyoruz. Gelir az olduğu ölçüde, makbuzla belgelendirilen mal alınmasından doğan vergi iadesi daha yüksek olmaktadır. Böylece, vergi kaçakçılığına engel olduk, KDV'yi yerleştirdik ve vergi gelirlerini arttırdık.

- Enerji üretimi ve sulama amaçlı çok büyük çaplı barajlar zinciri inşa etmek üzere Türkiye'nin Doğu ve Güney Doğu bölgesinin kalkınması için kapsamlı bir program başlattık. Geri kalmış bölgelerde yatırımları teşvik için tedbirler aldık.

- Elektrik için kademeli fiyat tesbiti yaptık. Böylece, daha az enerji tüketen fakirler daha düşük ödemede bulunmaktadırlar.

- Altyapı büyük önemi haizdir. Cumhuriyet tarihinde en yoğun elektrifikasyon ve haberleşme hamlesini başlattık. Beş sene içinde köylerin geri kalan yarısı elektriğe ve dörtte üçü de telefona kavuşacaktır.

Sonuç olarak, serbest, ademi merkeziyetçi ve sosyal yönü olan bir pazar ekonomisi kurarak iyi işleyen bir demokrasinin altyapısını kurmuş bulunuyoruz.

↓
İstiyapın ??

DYP'nin tezikle kılıklı ferh
önce ekonomi sonra demokrasi mi? (ANAP)
önce demokrasi ^{anlatı} sonra ekonomik kalkınma mı. (DYP)

Avrupa hükümetleri
da alternatifleri kullandı böyle!

Sayın Başkan,

Genelde, Türkiye'de bizim başardıklarımızın ve Avrupa'nın diğer ülkelerinde sizlerin yapageldiklerinizin geçerli alternatifleri olmadığını bilinci içindeyiz. Bu beyanım ilk nazarda demokratik görülmeyebilir. Türkiye'de de bunu her söylediğimde sert tepkilerle karşılaştım.

Gerçekleri daha yakından inceleyelim. Şimdiye kadar görülmemiş bir ekonomik kriz karşısında bu yaklaşımımızı geliştirdik ve gene de, Batı Avrupa, Kuzey Amerika ve Pasifik bölgesindeki hür memleketlerin çoğunda iktidara geldik. Bir bakıma, şimdi dünyayı bizler idare ediyoruz. Ülkelerimizdeki sosyal demokrasi, krize karşı uygun bir çare bulmaya muvaffak olamadı. Bu nedenle bu hareket bir yandan boş beyanlarını sürdürürken, öte yandan giderek benimsedi; ya da sadece yakın gruplar düzeyine indi. Ancak, bizim sosyal demokratlar farklıdır. Şartlar değişir, ancak onlar değişmez. Değişime karşı muafiyetleri vardır.

Sosyalist ülkelerin başına gelenler ise daha ibret vericidir. Daha az katı veya daha pragmatik olanlar ya davranışlarını değiştirmişlerdir ya da değiştirmektedirler. Bunda isteksiz olanlar ise, gecikmenin bedelini ödemeyi kabullenmelidirler. Doğrusu, bunların durumlarına gıpta etmiyorum, zira kurtuluşları için çıkış yolu kolay değildir. Sorunları, temelde sistemden doğmaktadır.

Son zamanda Sovyetler Birliği'ne resmi bir ziyaret yaptım. Yeni Sovyet liderliğini çok aktif ve dinamik buldum. Önemli ekonomik reformlar yapmaya ciddi olarak

./..

S. D. yi belenden
Önemli
bin gerçek
vurgulanmış

niyetli oldukları izlenimini edindim. Silahlanma masraflarının halk için tahammül edilmesi çok zor boyutlara ulaştığı anlaşılıyor. Silahlanma yarışından gerçekten kaçınmak istiyorlar. Açmazları, bu reformlara gidebilmek için merkezi planlama uygulamalarını köklü olarak değiştirmek zorunda olmalarından kaynaklanmaktadır. Fakat aynı zamanda, bu çeşit bir planlama, silahlanmaya kaynak tahsisi için zaruri bulunmaktadır.

Sayın Başkan,

Birinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden bu yana demokrasiler ideolojik rekabet karşısında adeta aciz duruma düşmüşlerdi. İkinci Dünya Harbi'nden sonra bu durum daha da kötüleşti. Bütün bu dönem zarfında bizler ise müdafaada kaldık. İdeolojiler karşısında büyük kayıplara uğradık. Şimdi köklü bir değişme görüyoruz. Serbest pazar ekonomisine yönelik yeni siyasi hareket ve insan haklarına genel saygıya dayanan demokrasi üstün gelmeye başladı. Avrupa Demokratik Birliği'nin ve Uluslararası Demokratik Birliğin kurulması bu yönde önemli bir ilerlemedir. Şimdi girişim bizlerin eline geçmiştir. Fikir düzeyinde sağlanan genel denge nin somut olarak da leyhimize dönmesi artık bir zaman meselesidir.

Batı Avrupa'nın bu açıdan tekrar öncü duruma gelmesi pek de şaşırtıcı olmamıştır. Bu bölgede tarihi güçler, demokrasi ve hür teşebbüsü yaratmak üzere istisnai bir şekilde bir araya gelmişlerdir. Avrupa Demokratik Birliği partilerinin, demokrasiyi ve hür teşebbüsü korumak için ^{bir yandan} Avrupanın /kuvvetli ; ^{öte yandan} /ekonomik, siyasi ve güvenlik açısından da birleşik olması gerektiği hususundaki görüşünü bütünüyle paylaşıyorum. Bu yönde çok şey yapılmıştır. Mamafih, yine de kaydedilmesi gereken uzun bir mesafe vardır.

./..

Tarih devrimin Avrupa global boyutu!

Çözüm "entegrasyon"dadır. Tüm dünya ekonomisi de yoğun bir entegrasyon süreci içinde bulunmaktadır. Bu gerçeğin farkında olmamız, bizleri, hür teşebbüs felsefemizi kurmaya sevketmiştir. Bu sebeple uyguladığımız politikalar, birleşen dünya ekonomisine hem katkıda bulunmakta hem de bundan yararlanmaktadır. Ancak, bu şartlar altında Avrupa, benliğini korumak ve uluslararası yükümlülüklerini üstlenmek için daha şümüllü ve dahaderin bir entegrasyona ulaşmalıdır. Avrupa, dünya ekonomisine, özellikle, kalkınan ülkelerin ekonomilerine musallat olan sorunlara karşı eşit derecede duyarlı olmalıdır. Felsefemizin dünya çapındaki nihai başarısı, uzun dönemli büyüme ve gelişmeyi sürdürürken borçlanma ve ticaretteki sorunları çözümlenmek kabiliyetine bağlıdır.

Avrupa entegrasyonu süreci içinde Türkiye, hakkı olan yerini almak istemektedir. Daha önce belirttiğim gibi, Türkiye daima Avrupa kuvvet dengesi sisteminin bir parçası olmuştur. Türkiye'nin Avrupa ile entegrasyonu her iki tarafta da, fakat özellikle Avrupa'ya önemli siyasi yararlar sağlayacaktır. Batı savunmasına olan bağlılığımız daha da kuvvetlenecek ve bir bakıma, daha Avrupalılaşacaktır. Avrupa, kendisi bakımından ekonomik, ticari ve jeopolitik açıdan hayati olan bir bölgenin hudutlarına ulaşacaktır. Hiç bir siyasi entegrasyon, hayati menfaatlerini korumayı öngören asli yükümlülüğünü üstlenmezse bir mana ifade etmez. Türkiye, yalnızca fiziki olmayıp, psikolojik olarak da Avrupa'yı Orta Doğu'ya bağlayan ve aynı zamanda Kuzey'den de tecrid eden yegane tabii köprüyü teşkil etmektedir.

Ancak, böyle bir entegrasyonun sağlayacağı başlıca yararlar ekonomik niteliklidir. Elli milyonu aşkın bir kitle ile Türkiye pazarı, gelecek 20-30 sene içinde en yüksek

7

SÖZLÜK

Entegrasyon ?

Oysa

bu Ticaret barizualatı
müddet birbirini güçlük

Türkiye - AET ilişkileri de
Türkiye'nin teşrin ilki
ayrışı

1

2

10/10/1971

STRATEJİK İKONUM

VE İKONUM

büyüme potansiyeline sahiptir. Hızla sanayileşen ve AET'den fazla değilse bile asgari ona eşit ölçüde liberal olan bir ekonomiye sahibiz. Avrupa'ya ekonomimizin her sektöründe, en fazla da geniş altyapı programında büyük imkanlar sunuyoruz. Bu asrın sonuna kadar hatta daha sonrası için ekspres yollar, köprüler, entegre sulama sistemleri, halen inşa halinde olan veya ileri planlama safhalarında bulunan hidroelektrik ve termik santraller inşasını tasarlıyoruz. Türkiye, aynı zamanda, Avrupa'ya, çoğunlukla ılıman iklim dışında üretim potansiyeline sahip dinamik bir tarım ile çalışkan ve iyi yetişmiş bir nüfus temin edecektir.

Bütün bunların ötesinde, Türk halkının demokrasiye olan sarsılmaz bağlılığı ve batıya dönük laik Cumhuriyet reformları, Avrupa değerlerinin evrensel vasıflarının akisleridir.

Türkiye'den sizlere bu mesajı getirdim.

Teşekkür ederim.

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

MEHMET KARACA

162 RUE DU DR. BAUER

93400 ST-DUEN

FRANKREICH

TÜRKİYE SOSYAL TARTAN ARASTIRMA VAKFI